

Zwemvaardigheid leerlingen primair onderwijs gemeente Groningen 2026

Publicatie: oktober 2026

OIS Groningen

BASIS VOOR BELEID

Inhoudsopgave

	Samenvatting	3
1	**Inleiding**	4
	1.1 Aanleiding	4
	1.2 Doel en opzet van het onderzoek	4
2	**Respons**	6
3	**De resultaten**	8
	3.1 Algemeen	8
	3.2 Zwemles	9
	3.3 Diplomabezit	10
	3.4 De gebiedsdelen	10
	Bijlagen	13
	Colofon	14

Samenvatting

De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100% van de kinderen minimaal het zwemdiploma A bezit als zij het primair onderwijs verlaten. Daarom wil ze graag weten hoe het staat met de zwemvaardigheid van de leerlingen van het primair onderwijs.

Van 2014 tot 2020 is de zwemvaardigheid van basisschoolleerlingen elk jaar gemeten, daarna om het jaar. Dit rapport gaat over de meting van 2026. De meting is gedaan door de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen. Daarbij is geïnventariseerd of de leerlingen van de scholen een zwemdiploma hebben en, als ze dat niet hebben, of ze dan op zwemles zitten. Dit jaar hebben 24 basisscholen en 6 scholen voor speciaal basisonderwijs hun resultaten gedeeld. Dit is een lagere respons dan de meting van 2024 en ongeveer evenveel als bij de metingen van 2020 en 2022.

Van alle leerlingen van groep 3 tot en met 8 van het basisonderwijs heeft 84% minimaal een A diploma. Dit is evenveel als in 2024. De percentages variëren van 53% in groep 3 tot 97% in de groepen 7 en 8. Kortom: 97% van de leerlingen verlaat de basisschool met minimaal één zwemdiploma. In het speciaal onderwijs is het percentage leerlingen met diploma lager, 67%. Als we het totaal aantal kinderen in de gemeente dat geen diploma heeft schatten op basis van de ingevulde formulieren van basis- en speciaal onderwijs, hierbij het speciaal onderwijs meegenomen, dan was dit aantal in 2024 ruim 2.000 en in 2026 een kleine 1.900. Daarvan zit ongeveer 45% in groep 3 van het basisonderwijs.
Op de scholen voor speciaal basisonderwijs hebben heeft een klein aantal kinderen een zwemcertificaat dat ze kunnen krijgen als ze niet in staat zijn om een diploma te halen. Die zijn in de berekeningen meegeteld met de kinderen met diploma.

Van de kinderen zonder diploma op het basisonderwijs is van bijna alle kinderen bekend of ze wel of niet op zwemles zitten, van een paar kinderen hebben we deze informatie niet, in 2024 was nog van meer kinderen niet bekend of ze op zwemles zaten. Bijna 70% van de kinderen zonder diploma zit op zwemles, een vijfde niet. Daarnaast staan 19 kinderen op een wachtlijst. We zien ook dat er van de oudere groepen relatief minder kinderen zonder diploma op zwemles zitten. Wat verder opvalt is dat bijna geen van de kinderen van de taalklassen nieuwkomersonderwijs op zwemles zitten.
Bij het speciaal basisonderwijs zit 48% van de kinderen zonder diploma op zwemles en 50% niet. De zwemlessen kunnen ook zwemvaardigheid lessen zijn om de kinderen zo zwemvaardig te krijgen dat ze in noodsituaties het hoofd zo goed mogelijk boven water kunnen houden.

In de Gebiedsdelen Oude wijken en West hebben relatief minder kinderen een zwemdiploma dan in de rest van de gemeente. In gebiedsdelen zuid en oost hebben relatief de meeste kinderen een diploma. Dit is niet sterk afwijkend van eerdere resultaten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het schoolzwemmen is afgeschaft. Het is inmiddels ruim 10 jaar gelden dat er schoolzwemmen is gegeven, seizoen 2012-2013 was het laatste seizoen. De gemeente Groningen heeft de ambitie dat 100% van de kinderen minimaal het zwemdiploma A behaalt.

De verantwoordelijkheid om kinderen te leren zwemmen, ligt tegenwoordig bij de ouders. Een groot deel van de ouders zorgt er zelf al voor dat hun kinderen leren zwemmen. Om de overige ouders ook te bereiken, startte de gemeente een voorlichtingscampagne in 2013. Daaraan is in de jaren daarna een vervolg gegeven.

Via de website www.sport050.nl/zwemles en posters wijst de gemeente ouders op het belang van het kunnen zwemmen. De kinderen zonder diploma krijgen van de groepsleerkracht een informatiefolder over zwemles. Momenteel wordt zwemles aangeboden in de gemeentelijke zwembaden. Daarnaast zijn er een aantal particuliere aanbieders.

Voor de kinderen die geen zwemles krijgen omdat de ouders te weinig geld hebben, is er een financieel vangnet. Ouders met een inkomen tot 120% van het wettelijk minimum kunnen voor hun kind vanaf 6 jaar de zwemlessen voor diploma A en B vergoed krijgen. De Stichting Leergeld stelt hiervoor geld beschikbaar, dankzij deze stichting hebben in 2024 335 kinderen tot en met 12 jaar zwemlessen gevolgd en in 2025 289 kinderen.

Er zijn ook kinderen die om een andere reden geen zwemles krijgen, bijvoorbeeld om godsdienstige of medische redenen. Van deze redenen bestaat bij de gemeente een algemeen beeld op basis van landelijke cijfers. Het landelijke beeld is bevestigd door een in 2013 gehouden enquête onder basisschoolleerlingen door Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen. Uit dit onderzoek bleek dat toen 8% van de basisschoolleerlingen in groep 5 geen diploma had en ook niet op zwemles zat. De gemeente stelt voor deze groep een zwemprogramma op. De gemeente kan hen echter niet verplichten het zwemdiploma te halen, maar kan en wil dit wel stimuleren en faciliteren. Het blijft echter de keuze van de ouders.

1.2 Doel en opzet van het onderzoek

De gemeente Groningen wil graag monitoren hoe het is gesteld met de zwemvaardigheid van de basisschoolleerlingen van de gemeente Groningen. Daarvoor wordt er periodiek een inventarisatie gehouden onder de leerlingen van de groepen 3 tot en met 8 van alle basisscholen binnen de gemeente Groningen. Ook de scholen voor speciaal onderwijs zijn benaderd. De scholen hebben hiervoor hun medewerking toegezegd. De inventarisatie loopt zoveel mogelijk via de vakleerkrachten bewegingsonderwijs van de scholen.

Opzet inventarisatie

De inventarisatie heeft als doel om zicht te krijgen op de zwemvaardigheid van de leerlingen. Hiervoor inventariseren de docenten welke zwemdiploma's de kinderen hebben. Dit leidt tot een overzicht per school. Deze inventarisatie werd tot 2020 jaarlijks en daarna om het jaar in het voorjaar herhaald. De inventarisatie vindt plaats in het voorjaar, mei tot en met begin juli.
Aan de scholen vragen we per leerjaar te inventariseren hoeveel kinderen geen diploma hebben en hoeveel

kinderen een diploma A, AB of nog meer diploma's hebben. De scholen voor speciaal onderwijs konden ook aangeven of kinderen en zwemcertificaat hebben. Dit omdat sommige kinderen op het speciaal onderwijs soms wel een zwemcertificaat hebben als ze niet in staat zijn om een zwemdiploma te halen.

Van de gegevens wordt een analyse gemaakt met daarin overzichten van de zwemvaardigheid van de leerlingen uitgesplitst naar school, groep en gebiedsdeel (van de school). Voor alle resultaten geldt dat we afhankelijk zijn van de aanlevering van gegevens door de scholen.

2 Respons

Binnen de gemeente zijn 56 basisscholen, hiervan hebben in 2026 24 scholen cijfers geleverd (41%), dit zijn er minder dan in 2024 (53%) en zit meer op het percentage van de inventarisaties in eerdere jaren. Van de 13 scholen waar speciaal basisonderwijs wordt gegeven hebben 6 scholen cijfers geleverd.
Van twee scholen hebben we gegevens van twee vestigingen gekregen, een school voor basisonderwijs en een voor speciaal onderwijs. Er zijn ook scholen die in 2020, 2022 of 2024 wel gegevens hebben geleverd maar in 2026 niet en andersom. Niet alle gegevens zijn volledig. De meeste scholen hebben van de groepen 3 tot en met 8 aangegeven hoeveel leerlingen de diploma's A, B en/of C hebben en hoeveel geen diploma. In twee gevallen ontbreekt groep 8. De meeste scholen met leerlingen zonder zwemdiploma hebben ook gegevens over zwemles aangeleverd. Voor speciaal onderwijs kon men ook aangeven of er leerlingen waren die een zwemcertificaat hebben gekregen. Het speciaal onderwijs kent een afwijkende indeling van de groepen.

De gegevens zijn zo ingevoerd als we ze van de scholen hebben gekregen. Hierbij zijn we uitgegaan van de leerlingen waarvan het diplomabezit bekend is. Van de scholen die hebben deelgenomen is, berekend op basis van het totaal aantal leerlingen van de school, van 67% van de kinderen het diplomabezit bekend, dit is een hoger percentage dan in 2024. De totale respons (inclusief speciaal onderwijs) ten opzichte van het totaal aantal kinderen in de leeftijdsgroep 6 t/m 11 jaar dat in Groningen woont is 40%, dit is lager dan in 2024. Meer kleine scholen hebben dit jaar gegevens geleverd en een aantal grote scholen juist niet.

Van alle leerlingen is dus van ongeveer 40% bekend of, en zo ja welk zwemdiploma ze hebben. Om enig inzicht te krijgen in de percentages, is het aantal afgezet tegen de bevolking naar leeftijd. Gekozen is voor de gangbare leeftijd die de kinderen van de groepen hebben op 1 januari van het schooljaar. Bij het lezen van de cijfers moeten we in het achterhoofd houden dat er ook kinderen van buiten de gemeente Groningen in de gemeente op school zitten en andersom. Ook zal de leeftijd niet in elk geval binnen de juiste groep vallen. Dit geldt met name voor het speciaal onderwijs, voor het speciaal onderwijs hebben we alleen het totaal genomen.

Respons per gebiedsdeel

De respons per gebiedsdeel is heel verschillend, zowel gerekend naar het aantal scholen als het aantal kinderen.
Vanuit de gebiedsdelen Haren en Centrum is er geen respons, nu heeft het Centrum ook weinig scholen. Van de gebiedsdelen Oude wijken en Zuid is de respons gerekend naar het aantal kinderen het hoogste, respectievelijk 66 en 50%. Dit is voor gebiedsdeel Zuid veel meer als in 2024, toen 30%. Gebiedsdeel Ten Boer heeft de laagste respons, 20% van het aantal kinderen. In de bijlagen staat de respons uitgesplitst naar aantal scholen en aantal kinderen. Er hebben dit jaar geen scholen meegedaan met een bijzondere signatuur, dit zijn scholen die ook veel kinderen trekken van ver. De meeste kinderen van de deelnemende scholen zullen uit het stadsdeel van de school komen.
In het speciaal onderwijs is de respons 6 scholen waarvan één met twee vestigingen. In totaal met 397 kinderen, dit is minder dan in 2024, toen 682 kinderen.

Tabel 2.1: Respons basisonderwijs per gebiedsdeel, 2026 vergeleken met 2024

	kinderen 6 t/m 11 jaar 2025	respons 2026	perc. 2026	perc. 2024
Centrum	218	-	0%	0%
Oude Wijken	1.425	961	67%	67%
Zuid	2.039	1.048	51%	30%
West	2.768	892	32%	43%
Oost	2.507	825	33%	47%
Ten Boer	461	91	20%	30%
Haren	1.647	-	0%	24%
Totaal (2026)	**11.032**	**3.817**	**35%**	**40%**

3 De resultaten

3.1 Algemeen

Van alle kinderen is geïnventariseerd wat voor zwemdiploma ze hebben. In tabel 3.1 staan de percentages per groep. In tabel 3.2 staat de aantallen en percentages van het speciaal onderwijs.

Tabel 3.1: Basisonderwijs: percentages leerlingen per groep naar hoogst behaald diploma, 2026

Groep	3	4	5	6	7	8
Geen diploma	47%	21%	8%	7%	4%	3%
Diploma A	16%	15%	12%	10%	11%	8%
Diploma A en B	23%	35%	45%	46%	48%	50%
Diploma A, B en meer	14%	29%	36%	37%	37%	39%
Aantal leerlingen	687	656	621	628	630	595

Tabel 3.2: Speciaal basisonderwijs: percentages leerlingen naar hoogst behaald diploma, 2026

	aantal	perc.
Geen diploma	143	33%
Zwemcertificaat1)	8	2%
Diploma A	93	21%
Diploma A en B	145	33%
Diploma A, B en meer	50	11%
Aantal leerlingen	**439**	

1) Een zwemcertificaat is bedoeld voor mensen met een beperking die bepaalde examenonderdelen niet volledig kunnen uitvoeren.

In tabel 3.3 en figuur 3.1 zijn de percentages te zien van de leerlingen die geen zwemdiploma hebben naar jaar van inventarisatie.

Waar in groep 3 bijna de helft nog geen diploma heeft, heeft in groep 8 bijna iedere leerling (97%) minstens diploma A behaald. In totaal heeft 14,5% van alle basisschoolkinderen geen zwemdiploma. Vanaf groep 5 hebben verreweg de meeste kinderen een zwemdiploma behaald. Vanaf groep 5 heeft meer dan 90% van de kinderen een zwemdiploma. In groep 8 van het reguliere basisonderwijs heeft 98% een diploma.

In het speciaal basisonderwijs heeft 39% geen diploma, hierbij is geen onderscheid naar groepen gemaakt omdat bij speciaal onderwijs groepen vaak niveau groepen zijn en niet zozeer leeftijd gebonden. Het doel van de gemeente dat 100% van de kinderen minstens zwemdiploma A behaalt, is hiermee voor het speciaal basisonderwijs nog ver weg.

Tabel 3.3: Percentage kinderen zonder diploma naar groep, 2019-2026

	2019/2020	2022	2024	2026
nieuwkomers			97%	
groep 3	42%	55%	44%	47%
groep 4	13%	23%	23%	21%
groep 5	8%	10%	9%	8%
groep 6	3%	6%	6%	7%
groep 7	3%	7%	5%	4%
groep 8	1%	3%	2%	3%
totaal	**13%**	**18%**	**15%**	**15%**
Speciaal onderwijs			39%	33%

De absolute aantallen

Om een beeld te krijgen van het absolute aantal kinderen zonder zwemdiploma in de hele gemeente, maken we een inschatting op basis van de resultaten van het onderzoek. Dit met de aanname dat de respons representatief is voor de hele gemeente. In tabel 3.4 staat hoeveel kinderen per leerjaar geen diploma hebben. Deze aantallen zijn gebaseerd op het aandeel kinderen zonder diploma dat we in ons onderzoek vinden. Aan de hand van de respons en het totaal aantal kinderen hebben we per leeftijdsgroep het aantal naar verhouding opgehoogd en afgerond. De aantallen zijn exclusief het speciaal basisonderwijs, die aantallen staan in de onderste rij. Naar schatting hebben een kleine 1.900 kinderen in het primair onderwijs geen zwemdiploma, dit is minder dan in 2024.

Tabel 3.4 Aantal kinderen zonder diploma per groep, 2026

	respons	opgehoogd, 2026
groep 3	322	850
groep 4	140	370
groep 5	51	150
groep 6	44	130
groep 7	22	70
groep 8	18	60
Sub totaal	**597**	**1.630**
Speciaal onderwijs	143	
totaal	**740**	**1.920**

3.2 Zwemles

Van de kinderen die geen diploma hebben, is geïnventariseerd of ze op zwemles zitten. En als ze niet op zwemles zitten, of ze dan op een wachtlijst voor zwemles staan. In tabel 3.5 staan de resultaten van de kinderen waar de status van bekend is. Van de kinderen zonder diploma is van bijna iedereen bekend of ze wel of niet op zwemles zitten, van een paar kinderen hebben we deze informatie niet. Bijna de helft van de kinderen zit op zwemles. Daarnaast staan 19 kinderen op een wachtlijst. We zien ook dat van de oudere groepen relatief minder kinderen zonder diploma op zwemles zitten.

Op het Speciaal Basisonderwijs worden de zwemlessen deels op de school zelf gegeven met als doel de kinderen hun waterangst te laten overwinnen en het zelfvertrouwen in het water te vergroten:

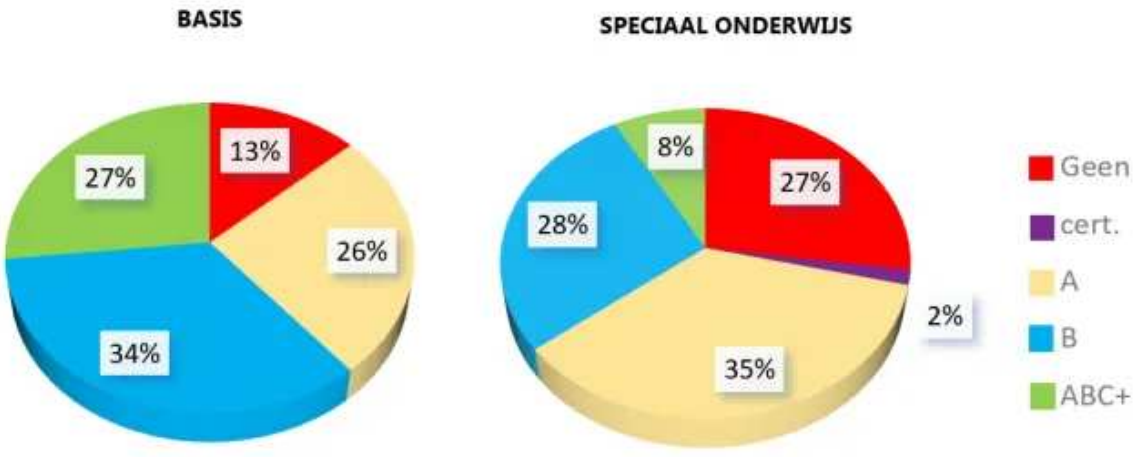
Tabel 3.5: Kinderen zonder diploma, op zwemles en niet op zwemles naar groep, 2026

groep	Diploma geen	Zwemles	perc.	wachtlijst	Geen zwemles
groep 3	322	275	85%	4	37
groep 4	140	88	63%	5	28
groep 5	51	31	61%	3	16
groep 6	44	14	32%	1	16
groep 7	22	7	32%	1	13
groep 8	18	3	17%	5	5
Alle groepen	**597**	**418**	**70%**	**19**	**115**
Speciaal basisonderwijs	143	68	48%	5	72

3.3 Diplomabezit

In figuur 3.1 vergelijken we het diplomabezit van het basisonderwijs met het speciaal basisonderwijs. We zien dat het diplomabezit in het basisonderwijs veel meer wijdverbreid is dan in het speciaal basisonderwijs. Toch zien we ook in het speciaal basisonderwijs kinderen die meer dan de diploma's A en B hebben. Verder valt op dat het percentage kinderen met alleen een zwemcertificaat niet groot is.

Figuur 3.1: Diplomabezit: basisonderwijs en speciaal basisonderwijs vergeleken, 2026

3.4 De gebiedsdelen

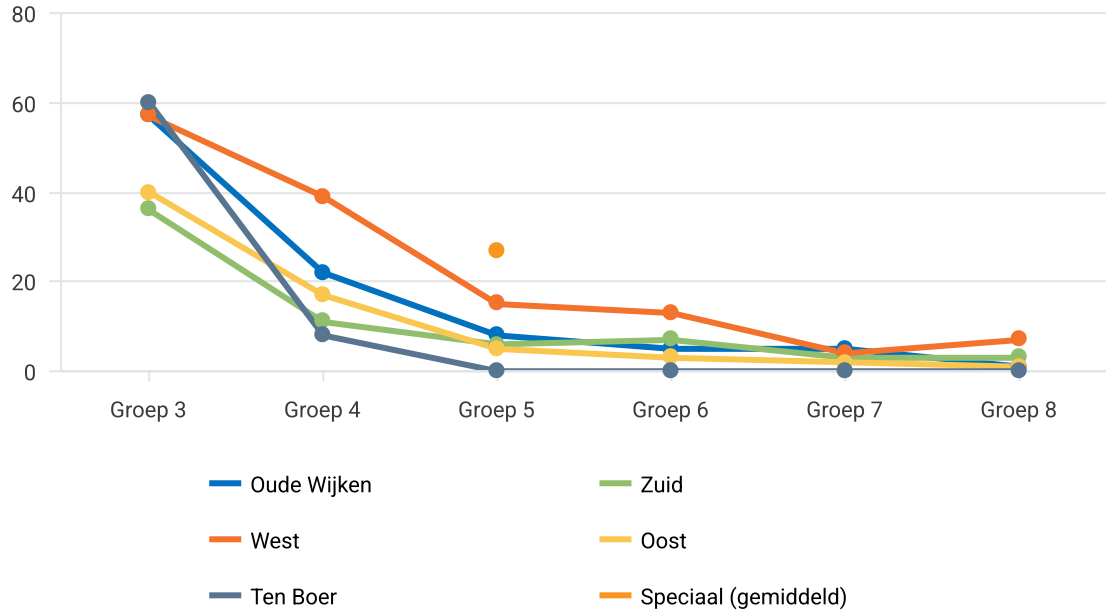
In tabel 3.6 staan voor het reguliere basisonderwijs per gebied en per leerjaar het percentage kinderen zonder diploma. In figuur 3.2 staat per gebiedsdeel het diplomabezit. Eén gebiedsdeel, het Centrum, staat niet in de grafiek omdat er geen scholen in het centrum gereageerd hebben. In de figuur is het NT2 onderwijs niet meegenomen.

Tabel 3.6: Percentages leerlingen per groep zonder diploma, 2026, basisonderwijs

Gebied*	groep 3	4	5	6	7	8
Oude Wijken	57%	22%	8%	5%	5%	1%
Zuid	36%	11%	6%	7%	3%	3%
West	57%	39%	15%	13%	4%	7%
Oost	40%	17%	5%	3%	2%	1%
Ten Boer	60%	8%	0%	0%	0%	0%

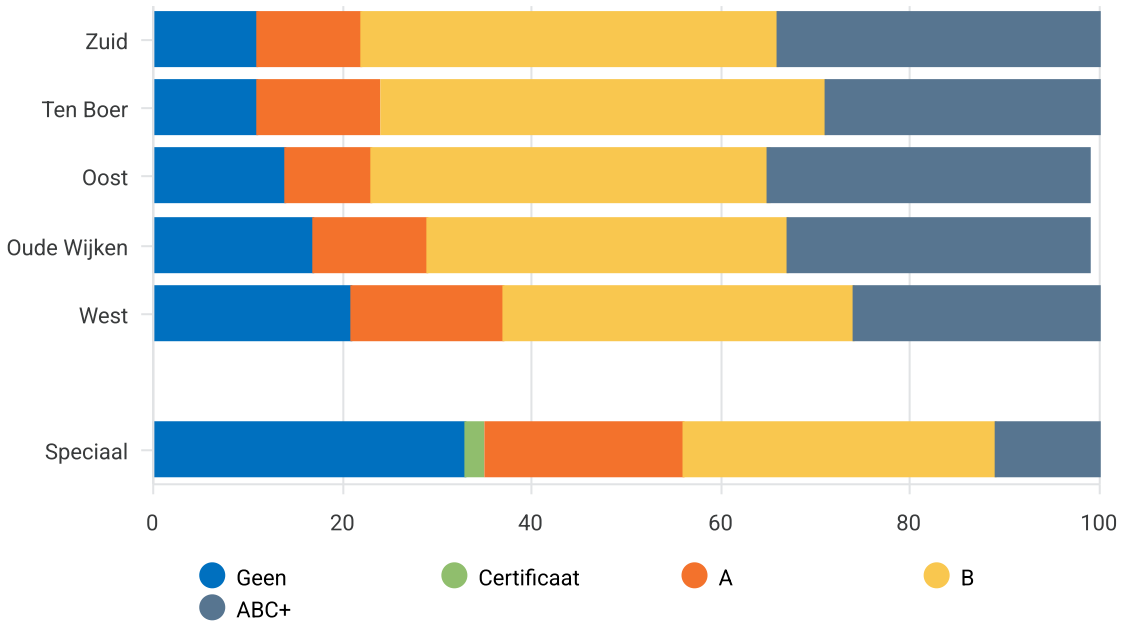
** Centrum en Haren geen respons*

Figuur 3.2: Percentages leerlingen zonder diploma per groep, 2026, basis en speciaal onderwijs

In de gebiedsdelen Oost en Zuid hebben meer kinderen in groep 3 al een diploma dan in de andere gebiedsdelen. In de gebiedsdelen Oude Wijken en West hebben relatief de minste kinderen een diploma. In gebiedsdeel West hebben relatief veel kinderen in de hogere groepen, 5 en hoger, geen diploma. In Ten Boer hebben veel minder kinderen in groep 3 geen diploma, maar vanaf groep 4/5 juist meer.
Figuur 3.3 geeft het diplomabezit per gebiedsdeel en van het speciaal basisonderwijs weer. In gebiedsdelen Zuid en Ten Boer hebben de kinderen over het algemeen meer diploma's dan in de andere gebiedsdelen. In gebiedsdelen west en Ten Boer hebben relatief weinig kinderen diploma C of meer.
Bij het speciaal onderwijs hebben veel kinderen geen diploma of alleen het A diploma, een certificaat hebben weinig kinderen

Figuur 3.3: Diplomabezit naar gebiedsdeel en van het basis- en speciaal onderwijs 2026

N.B: door afronding tellen niet alle waarden op naar 100%

Bijlagen

Bijlage 1: Respons in aantal scholen uitgesplitst naar verschillende categorieën

	2019	2020	2022	2024	2026
Scholen voor basisonderwijs	53	53	54	58	56
Respons	21	21	25	30	23
percentage respons	40%	40%	46%	52%	41%
groep 3	21	20	24	29	23
groep 4	21	17	24	26	23
groep 5	21	17	25	28	23
groep 6	20	19	25	30	23
groep 7	17	19	24	28	23
groep 8	18	17	21	26	21
Gegevens over zwemles	16	17	25	28	23
Scholen voor speciaal onderwijs				13	13
respons				7	6
percentage respons				54%	42%

Bijlage 2: Respons per groep, basisonderwijs per groep en speciaal onderwijs samengeteld

	respons	bevolking 1-1-2026	%respons
groep 3 (6 jaar)	687	1.812	38%
groep 4 (7 jaar)	656	1.718	38%
groep 5 (8 jaar)	621	1.813	34%
groep 6 (9 jaar)	628	1.860	34%
groep 7 (10 jaar)	630	1.941	32%
groep 8 (11 jaar)	595	1.888	32%
Subtotaal	**3.817**	**11.032**	**35%**
Speciaal onderwijs	439		
Totaal	**4.256**	**11.032**	**39%**

Bijlage 3: Respons in aantal scholen uitgesplitst naar verschillende gebiedsdelen, 2020-2026

	Scholen 2026	2020	2022	2024	2026
Scholen voor basisonderwijs					
Centrum	2	1	0	0	0
Oude Wijken	6	5	2	5	4
Zuid	11	4	5	4	6
West	13	5	5	9	6
Oost	12	4	6	7	5
Ten Boer	7	1	5	4	3
Haren	7	1	2	2	0
Totaal	**58**	**21**	**25**	**31**	**24**
Speciaal basisonderwijs	13			8	6
Totaal	**71**			**39**	**29**

Colofon

Zwemvaardigheid leerlingen primair onderwijs Groningen 2026

Auteurs

Age Stinissen

Maand van uitgave

Oktober 2026

Opdrachtgever

Gemeente Groningen, Sport050

Fotografie

Beeldbank Groningen

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

https://publicaties.oisgroningen.nl/

LinkedIn

https://linkedin.com/company/ois-groningen

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30

E: info@oisgroningen.nl

I: www.oisgroningen.nl